

Vedno nedosegljivo v kakovosti oslaga

Schicht-ovo milo znamke „Jelen“.

Kajti nič na svetu nas ne more napoliti, da poslabšamo naše najboljše, kakovost našega mila. Mogoče bi nam bilo poceniti naše Jelenovo milo s tem, da bi ne porabljali „tako dobre“ surovine. Ne storimo tega, kajti nam ni samo na tem, da proizvajamo „dobro milo“, temveč nam je na tem, da proizvajamo

najboljše milo!

dopoldne. Na razpolago je okrog 10.000 knjig, zlasti je krasna izbira modernih svetovnih romanov evropske literature.

m Občni zbor gospodarskega in političnega društva za I. in IV. okraj se bo vršil v petek, dne 5. marca v posebni sobi restavracije Pečnik na Rotovškem trgu. Vabi in poziva se vse članstvo, da se tega občnega zbora polnoštevilno udeleži.

m Tiskovine za prijavo davka telesnih delavcev ima na prodaj založba Marib. tiskarne d. d. v Jurčičevi ulici 4. Te tiskovine so uporabne le za večja podjetja.

m Nedeljski šivalni tečaj, ki ga prireja Nar. slov. žensko društvo, se je začel. Prijave se še sprejemajo pri gospej Brišnik, ali ob nedeljah pri tečaju od 14.30 do 17.30 ure v drž. ženskem učiteljsku.

m Drugi večerni kuharski tečaj za meščansko kuhinjo na zavodu »Vesna« v Mariboru se začne 6. marca. Prijave sprejema vodstvo.

m Damski salonski kvintet svira v kavarni »Evropa« danes in dnevno od 20.30 do 2.30 ure.

m Ta teden se vršijo umetniški večeri v torek 2. in petek 5. marca. V Klub-barnu popolnoma nov program.

Sokolstvo

o Vaditeljska seja. V torek 2. t.m. se vrši v prostorih Narodnega doma redna vaditeljska seja z običajnim vzporedom. Člane zbora opominjam na točnost. — Načelnik.

Pred porotnim sodiščem v Mariboru.

Kako prideš najlažje do 20.000. Din

Maribor, 2. marca.

Ne mine porotno zasedanje, da ne bi bila na vrsti kaka zadeva iz Prekmurja. O današnjem obtožencu pravi obtožnica državnega pravdnika:

Dne 1. novembra 1925 je prišel Janoš Luter v pisarno trgovca Josipa Benka v Murski Soboti in izjavil uslužbenemu uradniku dr. Geigerju, da ga pošilja Janoz Gergar z naročilom, da dvigne na račun prihodnje dobave telet in prašičev 20.000 Din. Ker trgovec Benka ni bilo doma, je Luter odšel, se vrnil čez pol ure in dobil na orko 20.000 Din ter podpisal pobotnico z imenom France Novak.

Obdolženec trdovratno traja, da bi bil sploh tisti dan v Murski Soboti, kajšele da bi bil ponarejal pooblastilna pisma in ponarejeval podpis na pobotnici. Obdolženec zatrjuje, da se je omenjenega dne odpeljal z isposojenim kolesom v Križevce in se že ob 10. uri vrnil domov. Zaslisane priče pa so njegove ali bi do kaze ovrgle. Poleg tega pa potrjuje sum tudi dejstvo, da se je obdolženec na Benkov poziv, da naj vrne denar in da se mu ne bo nič zgodilo, zamilil in ni vedel, kaj bi odgovoril. Glavni dokaz njegove krivde pa je vrsta prič, ki so v Lutru spoznale onega, ki je 1. novembra dvignil pri trgovcu Benku 20.000 Din. Obtožnica pravi tudi, da se je obtoženec po dobro premišljenem dejanju tudi obril, da bi zabrisal sled in otežkočil identifikacijo. Vse navedene okolnosti torej jasno pričajo — izjava obtožnica — da je Janoš Luter storilec dejanja in da je obtožba utemeljena.

Razprava se ob zapljučku lista še nadaljuje in bomo rezultate sporočili v jutrišnji številki.

Novi spomladanski modeli

Eleganten promenadni plašč. — Športni površnik. — Kostum.

Tudi vesel pojav

V Sloveniji je zadnje dni jako aktualno vprašanje Trboveljske premogokopne družbe. To je največje zasebno podjetje v naši državi; zato pa tudi važen čimtelj v našem narodnem gospodarstvu, posebno važen pa še za gospodarstvo v Sloveniji. Družba si je v zadnjih letih silno opomogla in zaznamuje visoke dobičke. Pravijo pa, da je v zadnjih mesecih nastopila nadprodukcija premoga; dohodki so se zmanjšali in je nastala nevarnost, da bi se zmanjšale tudi dividende in plače ravnateljev in upravnih svetnikov. Zato — pravijo — je bilo treba nekaj storiti. In družba je pokazala, da hoče biti primerno svojemu velekapitalu tudi v socialnem smislu kapitalistična: začela je odpuščati poduradnike in rudarje, napovedala pa je tudi znižanje delavskih mezd. Vse zaradi tega, ker se je v eklatantnih nakopičilo nekoliko več premoga. Naše delavstvo mora ali na cesto ali pa delati za nižje plače in pod manj ugodnimi pogoji, da se ne zmanjšajo dohodki velekapitalistov, ki plačujejo svojega vodilnega ekponenta s kraljevsko plačo.

Vesel pojav je v trenutku, ko se odpira v Sloveniji težka delavska kriza, solidarnost vseh slovenskih strank v obrambi slovenskega delavstva. Naši rudarji v revirjih TPD imajo v tem trenutku za sabo ves narod, izveniš neznažno skupino zainteresiranih kapitali-

stov; vse stranke so jim ponudile pomoč in zaščito. Kakor koli se že motivi te solidarnosti, se je vendar pokazalo, da je socialno vprašanje našega delavstva pri največjem podjetju v državi ozko zvezano z vprašanjem celokupne gospodarske produkcije v Sloveniji. Vsi stanovi, vsi sloji so si edini v tem, da je treba zaščititi šibkega nasproti močnemu. Oni, ki so potegnili iz rok naših rudarjev in iz zakladov naše zemlje toliko energij ter jih vnovčili v sijajne dohodke, bi morali sedaj, ko trenutno ni zanje tako sijajne konjunktura, nekoliko zmanjšati lastne dobičke, ne bi pa smeli takoj zmanjševati obrata in se maščevati nad žuljevimi rokami, ker ni dotok zlata več tako obilen kot je bil. — To se je kapitalistična gospodi povedalo z vseh strani in ta beseda je znamenje, da se slovensko mišljenje ni obremenjeno z izrazito kapitalistično ideologijo, po kateri je človek nič, denar pa vse.

Naš gospodarski in narodni problem je socialen problem — problem malega človeka. Zato smo vsi, ki hočemo svojemu narodu dobro, poklicani, da branimo slabega pred močnim, delavca pred izkoriščevalcem, nastavljenca pred močnim šefom.

Zadeva TPD je jasno razkrila, da bi bili brez socialnega duha le igrači gospodarsko močnih tujcev — internacijonalnega kapitala!

Koroški Nemci in kulturna avtonomija

Doslej se je oglasilo na Koroškem tore malo glasov za predlog Nemškega političnega društva v Mariboru, da naj se da koroškim Slovencev kulturna avtonomija. Kakor oficielna Avstrija ne pusti, da bi preiskala položaj koroških Slovencev in Nemcev v Jugoslaviji posebna paritetna komisija, ker bi se potem videlo, da so Nemci pri nas kljub vsem natelevanjem in lažem v boljšem položaju nego koroški Slovenci, tako se koroška nacionalistična javnost na vse kriplje trudi, da bi dokazala, da na Koroškem sploh ni Slovencev. Obstoji — tako pravijo — nekaj tisoč ljudi, ki so pod vplivom Ljubljane in ki se priznavajo za Slovence. Ali teh je malo in vsi ostali Korošci, ki govore dijalekt, ki ne spada v območje nemškega jezika, razijo te Slovence in povdarjajo, da so Vendi in Vindišarji, ki nimajo nič skupnega s Slovenci in Jugoslavijski.

Tako govore in pišejo koroški Nemci. Heimatsdienst kliče te Vindišarje k zborovanju in samo ob sebi se ume, da leti sprejmejo vsako resolucijo. Tako so nemški in vindišarski zaupniki za velikovški okraj sprejeli na zborovanju v Velikoven sklep, ki razvija zgoraj omenjen narodnostni nazor in pravi, da se vindišarsko ljudstvo Koroške nikakor ne čuti zatiranega. Zahteve po avtonomiji se stavijo v Ljubljani; vindišarski Korošec se celo bojuje proti iznajdenemu, nezgodovinskemu imenu Slovencev. Nikdar ni obstojala kaka zveza med Vendi Koroški in Slovenci Kranjske in Štajerske. Med obema narodoma, ki se

razlikujeta po bistvu, jeziku, prepričanju in kulturi, ne obstoji nobena vez in ljubezen... Vindišar se čuti ogroženega le od Slovencev, ne od Nemcev; on noče slovenske šole, ker bi ga slovenizirala in ker smatra domači jezik za pokvarjeni jezik. Zato vindišarji niso sprejeli Slovencev z odprtimi rokami, ampak z granatami in zato so glasovali proti njim... Končno proglašajo vesti o zatiranju slovenske manjšine na Koroškem za legendo.

Da, tako je! Na Koroškem ni Slovencev, kaj bi tedaj govorili o zatiranju koroških Slovencev? Nemška perfidnost je očitna. Kmečko maso brez inteligence, ki so jo Nemci desetletja pripravljali za germanizacijo, prepričujejo, da so Korošci narod zase — vindišarski narod. Ta narod nima svoje kulture, svojih knjig, nima ničesar, kar stori iz naroda narod — ali kaj za to. Vse to dajo Nemci, kolikor hoče. Glavno je, da se ne zave slovenske narodnosti, ki k nji dejansko spada. Tako je treba izigrati manjšinsko varstvo. Dobra komedija nemškega Michla.

Toda samo komedija. Še za časa pariške mirovne konference so pisali Pircheggerji in Kamnikarji, da tudi Spodnje Štajersko naseljuje tak vindišarski narod, ki nima nič skupnega s Kranjci. Pred 50—60 leti so pisali nekateri nemški listi podobno o kranjskih in primorskih Slovencih. Takrat Slovencev sploh ni bilo; bili so zgolj vindišarji, ki bi jih moral nemški narod kultivirati, t. j. vsiliti jim nemški jezik in nemško

kulturo. Ko pa so se prebudile narodne sile v tem ljudstvu, ko se je narod po isti poti kakor povsod drugod — namreč potom svojih izobražencev — zavedel, kdo je v preteklosti in v sedanjosti in ko so se te sile uprle nemščini — tedaj se je začelo umikanje. Danes že koroški nemški šovinisti priznavajo, da so na Štajerskem in Kranjskem Slovenci. Samo na Koroškem jih ni. Čemu ne? — Ker ne smejo biti. Tam imajo Nemci besedo in slovensko ljudstvo je treba germanizirati. Res je, da mnogi Slovenci prihranjujejo temu in podpirajo ta načrt. To je sad nemške potujočevalne vzgoje in tudi na Štajerskem si pred leti našel mnogo takih nezavednežev. Nemška komedija ž njimi pa je preveč prozorna, da ne bi videli njene abotnosti.

»Koroški Slovenci« dobro pravi: »Proglasajo se za Wende, ki še nikoli niso imeli nič skupnega s štajerskimi in kranjskimi Slovenci, pa pozabijo razločiti, zakaj se je ravno v Celovcu pred 70 leti mogla ustanoviti Mohorjeva družba in da je niso samo koroški Wendi razumeli, ampak tudi štajerski in kranjski Slovenci. Pa tudi sedaj se poslužujejo v propagandno svrhu Nemci in Wendi prav pristno slovenskega jezika, kadar se razpošilja »Koroška domovina« in mi se čudimo, da Wendi list razumejo. Ako se površno primerja s »Koroškim Slovincem« ali kakšnim ljubljanskim listom, se ne najde v jeziku nobena razlika, samo vsebina je drugačna. Čemu neki? Že samo s tem pokažejo Nemci, da so vindišarji slovenskega plemena in da jih le Nemci v svoje svrhe ločuje in zapeljujejo od pravega naziranja.«

Če pišejo koroški Nemci o tem vprašanju za graške ali dunajske liste, so se ve bolj akademski. Priznavajo, da gre tu za Slovence, ali ti so — pravijo — tako zračeni s koroškimi Nemci, da jih ni mogoče ločiti. Ti Slovenci si — razen neznanje manjšine — ne žele, da bi se jim dalo kakršnokoli posebno mesto; oni so Korošci, njihova višja kultura je nemška in šole naj jih nauče dovolj nemške, slovenščine pa ne potrebujejo.

Predlog Nemškega političnega društva ima najmanj na dobro stran, da se zopet čisti pojmi. Nemški nacionalisti igrajo komedijo in nas to zabava. Že zdaj pa je videti, da koroški Nemci ne bodo popustili na ljubo Nemcem v Sloveniji, ki jih je vedno manj in ki se ne morejo ojačevati. S prakso, ki jo kažejo koroški Nemci, da se namreč neka narodna manjšina pretvori v obeh javnostih v nekaj, kar ni narodna manjšina — to prakso je lahko reševati manjšinske probleme. Ta praksa ni za Slovence nič novega; dolga leta smo jo čutili na hrbtu.

Narodno gledališče

REPERTOAR

Torek, 2. marca ob 20. uri »Grofica Marica« ab. C (kuponi).
Sreda, 3. marca. Zaprto.
Četrtek, 4. marca ob 20. uri »Sluga dveh gospodov« ab. A. Premijera.
Petek, 5. marca ob 20. uri »Grofica Marica« ab. D. (kuponi).
Sobota, 6. marca ob 20. uri »Hlapec Jernej in njegova pravica« ab. A. Zadnjičkrat v sezoni. (Kuponi).
Nedelja, 7. marca ob 20. uri »Prečernova proslava«.

Premijera Goldonijevе veseligrę »Sluga dveh gospodov« na mariborskem odru. V četrtek, dne 4. marca ob 20. uri bo premijera velezbavne veseligrę italijanskega klasika Goldonija »Sluga dveh gospodov«. Med italijanskimi klasiki 16. stoletja zavzema Goldoni kot komediograf najodličnejše mesto in je takorekč ustvaritelj takozvane »Comedie delle arte«. Njegove komedije so živ izraz vročkrvnega Benečana, polne temperamenta in šegavosti. — »Sluga dveh gospodov« je veseligrę, ki nima visokoletehih pretenzij, temveč je usmerjeno vse zgolj na veselost, razigranost, šegavost, vsebuje vse znake Goldonijevе smolierske dobe: »teater le teater«. Režija, ki jo vodi g. J. Kovič, je usmerjena v tem pravcu: pokazati občinstvu teater (oder na odru), ga zabavati in se v tem smislu vživeti v čas Goldonijevе dobe, v čas italijanske klasične komedije — v teater.

Svetovna panorama

»Iz Španske v Mehiko«.

Tukajšnja »Svetovna panorama« bo predvajala še ves prihodnji teden krasne slike iz vroče Španije, posnetke raznih luk: Cadix, Tampika Veracruz in Jalapa, ki se nahajajo že v vulkanski Mehiki. Slike so dobro izdelane in nudijo mnogo poučnega.

Pred porotnim sodiščem v Mariboru.

Novorojenček v kuhani repi

Maribor, 1. marca 1926.

Pri Francu Šilec v Vitomercih je služila Franciška Šilec, ki pa je kmalu po nastopu službe postala noseča. Svoje stanje je skrbno prikrivala. Proti jutru 16. novembra l. 1925 so Franciško popadli krči in je v klavnici porodila zdravo moško dete. Nato ga je odnesla v svinjsko kuhinjo, ga položila v kotel, v katerem se je kuhala repa. Dete je položila z obrazom navzdol, kar je povzročilo takojšnjo zadušitev.

Obdolženka pa se ni posrečilo prikriti groznega zločina. Domači blapec Konrad je namreč slišal v mesnici novorojenčkov jok in je pozval gospodarja, da bi šla pogledat. Po sledovih sta prišla v svinjsko kuhinjo, kjer je ležal novorojenček mrtev v kotlu za repo.

Obdolženka je v preiskovalnem zaporu priznala, da je porodila, vendar pa pravi, da ne ve, ali je otrok bil živ ali ne, ker je bila preveč zmedena in razburjena.

Tako jo obdolžuje obtožnica državne pravdnika, ki je bila prečitana na večerajšnji popoldanski nazpravi.

Obtožnica je mlado, neizkušeno kmočko dekle, ki ne kaže, da bi bilo izpričeno. Zgodilo se mu je pač, kakor se zgodi mnogim dekletom na kmatih in v inenmih. Njene izpovedbe pred porotniki so

vplivale preje simpatično kot odbijajoče in ta dober vtis ji je veliko olajšal položaj pred sodniki. Opisovala je razmere v hiši, kjer je služila kot nastajajoča nezakonska mater, ki se je bližala porodu (takrat se nosečnost ni dala več skriti) so jo v služboodajalčevi hiši (sicer so bili njeni sorodniki) čutili in so ji pravili, da ne bo smela poroditi v hiši, ampak v hlevu. V usodni noči ni mogla spati na postelji, ker je bila zasedena, marveč na tleh. Ko so jo prijeli porodni krči, je šla v klavnico, ki je rabila tudi kot kuhinja za svinjsko piščo in je ondi stoji porodila. Bila je tako zmedena, da ni vedela, kaj je počnala; ko jo je gospodar čez pol ure poklical, je položila otroka na takrat že kuhano repo in odšla.

Izpovedovanje obtoženke in tudi prič je nudilo pristno sliko življenja na kmatih.

Porotnikom so bila stavljeni 4 vprašanja, prvo na detemor, drugo na zamenjavanje porodneških priprav, tretje, ker ni klicala babice in četrto glede nedogovornosti. Porotniki so vprašanje glede detemora zanimali z 10 glasovi, enako tudi četrto vprašanje, potrdili pa so drugo in tretje nekar je senat obsodil Franciško Šilec na eno leto ječe. Dosedanji preiskovalni zapor se ji vstaja.

Pred porotnim sodiščem v Mariboru.

Ponarejanje delnic

»Oberster. Wasserkraft- und Elektrizitäts A. G.« pred poroto.

Maribor, 2. marca.

Danes je stal pred tukajšnje poroto strojni tehnik Franc Baumann, rodom iz Ormoža. Obtožnica navaja sledeče podatke: Baumann se je seznanil l. 1924 na Dunaju z brezposelnim litografom Krottenmayerjem. Stopil je z njim v stike in ga pridobil za ponarejanje vrednostnih papirjev. Tam je s pomočjo posredovalcev preskrbel potrebne stroje in v delavnici mehanika Novyela so se pričele izdelovati delnice »Oberster. Wasserkraft- und Elektrizitäts A. G. Ponarejene delnice je prejemal Baumann in jih oddajal P. Hortu, ki je dragocene papirje izstavljal pri raznih tržkah, ter jih oskodoval za približno 800.000.000 Ka (800.000 Din). Nadaljnje delovanje pa je prekinila neka ovadba in obdolženec je bil aretiran, nato pa proti kavelji izpuščen. To priliko je izrabil in v družbi s Hortom pobegnil v Jugo-

slavijo, kjer je bil kmalu aretiran. — Baumann je pri zaslišanju priznal zvezo s ponarejevalci ter da je kupil stroj in dal tudi svojo sobo ponarejevalcem na razpolago, vendar pa odločno zanika, da bi bil delnice razpečeval. Z ozirom na navedena izsledke ga je državno pravdnikstvo obtožilo hudodelstva goljufije. — Poleg tega pa je še obtožen radi nedopustnega nošenja orožja in radi prestopka zoper javne naprave in narobe. Tekom razprave so priče, ki so prišle iz Avstrije, izpovedale razbremenilne podatke za Baumannu in potrdile, da ni z delnicami nikogar oskodoval in si tudi ni prilastil tujega blaga.

Porotniki so zanimali vprašanje glede hudodelstva goljufije in je bil Baumann obsojen le radi prepovedane nošnje orožja na 2 meseca zapora.

časa prosvetljenega absolutizma v Franciji, Françoisu Marie Arouetu Voltaireju (1694—1778). Predavatelj je podal slušateljem jako izrazito in živo sliko tega nemirnega duha, ki je prvi za časa znane Lujza XV. (avtorja nadutega gesla: L'etat c'est moi — država sem jaz!) izrekel pomenljivo politično geslo: »Liberté et égalité« (svoboda in enakost), geslo, ki mu je revolucija dodala le še »fraternité« (bratstvo). Voltairejev duh je gradil l. 1789. barikade za to veliko, a še dandanašnji neizpolnjeno geslo, četudi je bilo truplo ljubljence mladostne francoske buržoazije skoraj že eno desetletje v grobu.

Predavatelj je uvodoma očrtal splošne duhovne razmere, ki so nastale po ločitvi filozofije od teologije in se izražale v idejnih bojih raznih krščanskih sekt in struj na eni strani in videnem napredovanju skepe, upora zoper cerkevno avtoriteto in verske dogme na drugi strani. Voltaire se je navezal svobodnjaškega duha zlasti v Angliji, ki je bila takrat matica verske in politične svobode v Evropi. Voltairejevo spretno pero, ki je bilo že preje ustvarilo nekaj za tiste čase sloviti pesniški del (na pr. ep »Henriade«), se je postavilo v službo novega svetovnega nazora, ki je rušil idejno in moralno zgodbu fevdalizma, absolutizma in cerkvene nadoblasti. Skupaj s prijatelji, ki so se zbirali okrog »Enciklopedije« (na pr. Diderotom) je neusmiljeno vrtal k samemu bolečemu živcu trileta zoba takratne družbe: k veri, da je kraljeva in duhovniška oblast dana od samega Boga. S tem je ta vihravi veseljak in ironični deist, prijatelj Friderika Velikega in ruske carice Katarine, postal eden izmed očetov velike revolucije, zakaj dal je gesla, ki so jih nestrono pričakovale absolutizma in njegovih vedno večjih abotnosti naveličane meščanske in delavske množice.

Predavatelj je umel s svojim prikupljivim načinom predavanja in zlasti s podajanjem značilnih epizod iz Voltairjevega življenja zainteresirati slehernega slušatelja, tako da je pred njim živo stala ne samo Voltairjeva slika, ampak tudi slika sodobnega kulturnega življenja. Nedvomno je bilo to predavanje lep prispevek k umevanju francoske revolucije in moramo tudi topot obžalovati, da udeležba ni bila še večja.

Prihodnji petek (5. marca) bo predaval g. prof. Gruntar o Franciji (pokrajinske slike), v podeljek (8. marca) pa g. inž. Kukovec o drugem značilnem sejalcu revolucionarnih idej Jeanu Jaquesu Rousseauju.

× Mladina. Z drugim letnikom je prišlo v glasilo levčarsko opredeljenega dijaštva Mladina, novo življenje. Najboljša priča o tem je vsebina prvih treh števk. Iz prve številke omenjamo posebej članke: Srečko Kosovel »Uvodne besede« — Dr. J. R. »Slovensko visokošolstvo pred in po vojni« — Srečko Kosovel »Refleksije ob koroskem dnevu«, dalje slede članki C. O. o ljubljanskih gledaliških zadevah in daljša razprava vseu prof. dr. Vebra o Sokratu, razprava, ki bi jo posebej priporočili vsakemu inteligentnemu Slovencu. 2/3 številka prinaša »Manifest svobodnim duhovom« Srečka Kosovela, stališče mladine u Rapalu (Ivo Grabar), potem članka Stanke Tomšiča »Inteligenca in narode«, Srečka Kosovela »Križa in gledališke polemike«, V. Košaka »Vprašanje ustanovitve zveze slov. knjižnic in odrov«, Bratko Krefta »Dokumenti«, dr. J. Lo-

karja o povojni srednješolski mladini, prof. Tasiča razmotrivanje o almanahu »Generacija pred stvarjenjem«, nadaljevanje Vebrovega »Sokrat« in vrsta drobnega gradiva. List se naroča v Ljubljani, Škofja ulica 8 in zasluži kot ogledu slovenske visokošolske omladine vso pozornost.

Sport

: Službene objave MOLNP. V nedeljo dne 7. marca se vršijo sledeče prv. tekme: ISSK Maribor: LK Svoboda ob 14. uri na igrišču SD Rapid, sodnik gosp. Frankl, sportni nadzornik g. Höfer. — TSK Merkur: TK Mura v Murski Soboti, sodnik g. Radolič, sportni nadzornik g. Peheim. ISSK Maribor in SK Mura se da ukor, ker niso predložili liste verificiranih igralcev, kakor je bilo razglašeno 20. in 26. februarja 1926 v službenih objavah MOLNP v »Taboru«. Vzamejo se na znanje službene objave LNP-a z u. o. seje 24. febr. 1926, s katerimi se naznanja nov odbor ISSK Maribor: predsednik g. ravatelj Toman, tajnik gosp. Verstovšek. Želji SK Ptuj radi odigranja pokalne tekme se ne more ugoditi, ker so terminu zasedeni od prv. tekem in se bo termin pravočasno javil. ISSK Maribor se pozivlja, da nemudoma poroča MO, ako je igralec Sotinskak bivši član imenovanega kluba verificiran za gornji klub. Vsem klubom se naznanja, da morajo pri prv. tekmi dokazati sodniku, da so vsi igralci verificirani. — Tajnik.

: ISSK Maribor — nogometni odsek. Odsekova odborova seja se vrši jutri v sredo dne 3. marca t. l. ob 6. uri zvečer v zadnji sobi hotela »Pri Zamorcu«. — Prvo moštvo se pozivlja, da se te seja polnoštevilno udeleži. Načelnik.

Kino

»GRADSKI KINO«.

predvaja samo še danes in jutri krasen film »Pariške noči«. V 7 dolgih dejanjih naš seznajanje s pariškim nočnim življenjem, z razigranim bemskim svetom in apaske družaljo. V glavni vlogi nastopa Lou Tellegan in izborna podaja drznega in slavnega apasa, ki vnema srca Parižankam in si pridobi celo ljubezen ameriške umetnice, koje vlogo izvrstno rešuje priznana kinoigralka Elaine Hammerfest.

»APOLO KINO«.

predvaja do 5. t. m. veliko dramo divje strasti in vroče ljubezni »Bandolero«. Kratko vsebino podajamo v naslednjem: Bivši dragonski kapetan Carrasco postane vodja hajduške čete (bandolero), ki je strah in trepet vlade in bogatašev. Kapetan je šel v hajduke z namenom, da se čim kruteje maščuje nad svojim bivšim poveljnikom merkizom de Bazano, ki je na najpodeljši način onečastil njegovo ženo. Povsod ga vodi in spremlja le ena misel, misel maščevanja.

Ko se je merkiz zabaval z razbrzdanimi dekleti, so bandolerovi hajduki ukradli njegovega sina Ramona in ga odnesli v svoje skrito gnezdo. Mali Ramon je polagoma dorasel in se razvil v krasnega krepkega mladeniča. Z njim pa je dorasela tudi bandolerova hči Petra, v katero se zaljubi Ramon, ki je postal prvi bikoborec v Spaniji. Po težkih bojih in trpljenju polnem življenju sta se vendar združila in uživala srečno zakonsko življenje.

Kultura in

umetnost

Kálmán: Grofica Marica

K najbolj popularnim in privlačnim operetam novejšega izvora se šteje »Grofica Marica«. Zraven sicer ne bogatave, kako bogate in originalne, a vzlie temu prijetne in zdrave glasbe, pripomorejo k uspehu predvsem spretno zamišljeni »slagerji«. Na te se pač odira danes ta vedno bolj propadajoča umetniška oblika. Publika, ki se vidi v gledališču toliko kulturne institucije, kakor predvsem kraj razvedrila in zabave, pride s tem na svoj račun, z njo vred pa tudi gledališka blagajna. Premijera zgoraj omenjene operete beleži vsestranski uspeh, h kateremu je pač k največjemu delu pripomogla odlična režiža g. Bachmanna. Poznamo že zmoglosti g. režiserja; njegova okusna uprizoritev je storila vse, da se je delo kar možno najkrajše uveljavilo. V celotni dispoziciji, v kostumih in plesnih nastopih i. t. d. je bilo mnogo umetniškega okusa. Razentega se je ansambl potrudil, podati svoje najboljšie.

V naslovni vlogi grofice Marice smo videli letos gđ. Lubejevo prvič v večji vlogi. Svoj part je absolvirala v pevskem in igralskem oziru zadovoljivo. Njene nastope štejemo sploh k čednim in simpatičnim. Nedo-tajajo ji pa one individualne poteze, ki bi jih pričakovali od predstavnice glavne vloge, kakor je plemkinja Marica. Zelo učinkoviti pa so bili njeni lepi kostumi. Gđ. Kovarčičeva (kot Liza) je izvršila svoj part srebro z izrazitim temperamentom. Je sploh silno prožna igralka in uprav rojena za oder. V baronu Zsupanu (gosp. Harastovič) je prevladovala komična stran in s tem zadrževala razvoj o-nih značilnih potez, ki bi si jih želele od oprskega bogataša in plemenitaša. Sicer da je bila izvedba istotako dobra, kakor

pri knezu Populescu (g. Urvalak), kateremu je trda izgovarjava slovensčine v tej vlogi prišla v prid, ko je bilo treba predstavljati romunškega vojaškega dostojanstvenika, ki se mora posluževati tujega jezika. V svoji manjši vlogi je bila prav dobra ciganka Marija (gđ. Zamejčičeva) v pričetku prvega dejanja. V njenem pevskem organu tiči zdravo jedro. Ostale vloge so bile v rokah gđ. Savinove (Kecinja Božena Kuddeustein), Starčeve (Ilka pl. Damböessy) ter gg. Pirnat (Karl Liebenberg), Tovornik (sluga Penček), Stopar (ritmister Granvescu) in Križ (cigan Berko). Posebno pozornost je vzbujala skupina otrok v prvem dejanju, ki jo je uspešno vodil prof. Jasilo (g. Bratuž) in to glede nastopa, kakor tudi efektnih kostumov. Malo šariko pa je s svojim petjem še posebej omeniti. Plesno točko so bile dobro naščitirane in delo je v celoti doseglo popoln uspeh. Tudi orkester pod taktirko g. Herzoga je storil svojo dolžnost; kapelnik obrata svojo pažnjo že kvalitativno izvedbi, da bi si lahko glede plesnih ritmov še marsikatero želeli. Potek predstave je bil animiran; treba pa bo pavze skrajšati in pričetki točno ob napovedani uri. Publika je živahno pleskala in nekateri nastopi so se ponavljali. Posamezni predstavniki so bili obdarovani z vencem in darili. Gledališče je bilo napolnjeno istotako pri premijeri, kakor pri prvi sobotni reprizi.

H. D.

Predavanje o Voltaireju v Ljudski univerzi

Snoči je predaval v Ljudski univerzi g. prof. dr. A. Dolar o najslavnejšem francoskem mislecu in pisatelju za

Iz življenja in sveta

Iz zgodovine samomorov

Samomor je prastar pojav. Indijci, Kitajci in Japonci so se čisto sami osvojevali spon neprijetnega življenja, tembolji, ker jim njihova vera (budistična in brahmanska) ni samomora zabranila, marveč je takorekoč vzpodbujala k njemu. V Indiji so zlasti bolniki iskali večnega miru v svetih vodah lotosove reke Ganges. Na Japonskem in Kitajskem je bil najbolj priljubljen način samomora skok v vodo ali prostovoljno izstradanje. Na Japonskem se je še do naših dni ohranil strahovit samomorilski način: harakiri. Pri židih je bil sicer samomor zabranjen, vendar pa so ga pod nekaterimi okoliščinami trpeli in dovolili. Grki in Rimljani so bili prvotno odločni nasprotniki samomora, počasi pa so nastopile duševne struje (na pr. stoiki), ki so samomor uprav propagirale. Za cesarskih časov je bil samomor v starem Rimu zelo pogost pojav. V tej dobi se je lepo videlo, da število samomorov raste obenem s propadanjem javne morala.

Samomor je bil — pod rimskim vplivom — dovoljen tudi pri prvih Kristijanah. Pozneje so ga trpeli le v silno redkih primerih, kose je zgodil pod »božjim navdihnenjem«, danes pa ga krščanske cerkve kolikor le more zatirajo. Strahon nam pripoveduje, da so bili samomorji pri Keltih in Gotih zelo pogosti. Perzijci in Tatarji so bili nasprotniki prostovoljne smrti. Mohamedancem je zabranil samomor Mohamed v koranu; njihov »kizmet« pa je bil vse do novejšega časa vrolo uspešna ograja zoper obup s smrtnim koncem.

Zdi se, da so bili v srednjem veku samomorji bolj redek pojav; največ so jih izvrševale preganjane čarovnice in pa židje. Prvi statistični podatki o samomorihi potokajo iz Londona in sicer nekako izza časa okoli l. 1680. Od l. 1870 se registrirajo samomorji tudi pri nas. Tako vidimo, da je od tega časa pa do l. 1913 število samomorov stalno rastle. Pa tudi v drugih deželah ni bilo nič boljše. Tako na Švedskem, Finskem, v Franciji in drugod, le v Nemčiji je zadnja leta pred vojno število samomorilcev padalo, zato da je med vojno in po vojni — kakor

Nova veletrgovina TRGOVSKI DOM Maribor, Aleksandrova c. 25

Priporočam za pomladansko sezijo velikansko izbiro raznega lepega, modnega blaga za pomladanske plašče, kostume in komplekse.

Velikanska izbira vsakovrsne svile po čudovito nizki ceni.

Novodošlo perilno blago, poldelen, krep Marocain, Batist, cefir od 8 Din naprej.

Velika zaloga platna, šifonov, oksforta i. t. d.

429 5

OGLEJTE SI DNEVNO VELIKO RAZSTAVO IN POSEBNO NIZKE CENE!

I. Pregrad - Maribor.

povsod drugod — znatno skočilo kvišku. Zadnja leta pred vojno je padalo število samomorov tudi na Danskem, Norveškem, Japonskem in v Avstraliji.

Ce primerjamo povprečno število samomorov v posameznih evropskih deželah v letih 1800—1914, vidimo, da je bilo največ samomorilcev na Saksonskem; Češka je bila na četrtem mestu, Francija na osmem, Anglija na šestnajstem in Rusija na trindvajstem mestu.

Med vojno je število samomorov v nekaterih deželah skočilo kvišku, v drugih pa je padlo. Po vojni raste skoraj povsod, zakaj samomor je tudi socialen pojav in v njegovi statistiki se odražajo socialni pojavi kot so gospodarske in finančne krize, brezposelnost, slaba prehrana i. t. d.

Napovedujejo nam slabo poletje

Na vremenske preroke se ne smeš nikdar preveč zanesti; prevarijo te, ko bi morali najbolj imeti prav in nazadnje se lepo opravičijo, češ, vreme je jako muhasto in ti rado prekriža račune. O letošnjem vremenu smo čitali že mnogo napovedanj in prerokb, ki jih bomo — seve — najbolje preverili na koncu leta. Dokler pa smo komaj v marcu, nam ne preostane drugega, kakor da vremenskim prerokom ne verjamemo ali verjamemo. Kakor se komu zljubi.

Večina vremenoslovcev pa se ujema v enem: letos bo silno mnogo padavin. Suše, pravijo, ne bo. Pomlad bo jako mokra in precej hladna. Najslabše pa bo poletje. Neki vremenoslovec celo sklepa, da pravega poletja sploh ne bomo imeli, kajti poletje je le tedaj pravo, če pri tiska huda vročina. Le-te pa bo zavoljo obilnega dežja bore malo.

V zadnjih letih je sploh opaziti, da ima poletje veliko deževnih dni. Nekateri si to razlagajo z vplivom solnčnih peg. Na soncu, ki tudi preživlja milijone in milijone let trajajoči proces ohlajevanja, se pojavljajo od časa do časa po javi, ki jih mi zaznamujemo kot pege. Pred tedni je bilo mogoče videti tako ogromno pego s prostim očesom skozi črno steklo. Zvezdogledeci so izračunali, da je bila večja od naše zemlje, zakaj sonce je — kakor je marsikateremu našemu čitatelju znano — tako veliko, da bi lahko naredila iz njegove gnote pol-drugi milijon takih krogel, kakor je svet, na katerem mi živimo. Pege so v zvezi z nekimi izpremembami v žareči solnčni gnoti. Te velike pege pa imajo ta učinek, da izžareva sonce manj toplote. Zmanjšanje toplotne količine se takoj občuti na zemlji, ki vse zavisi od sonca. Tako nastajajo hladnejši dnevi in v ozračju se nabira več vlage; z drugimi besedami: pogosto dežuje.

Take solnčne pege nas bodo zabavale tudi letos in baje neprotrgoma do l. 1930. Posledice ne bodo nič kaj ugodne;

zlasti poljedelci bodo nezadovoljni, ž njimi vred pa seve vsi drugi ljudje, kajti vsi živimo od matere zemlje in njenih sadov. Na srečo ta vpliv ni na vso zemljo enakomeren in še vedno lahko upamo, da naša Srednja Evropa morda ne bo preveč prizadeta, kakorkoli sloni to upanje na slabih izkušnjah zadnjih let.

Ravnatelj observatorija v Bourgesu Abbé Moreux piše s tem v zvezi, da bodo imele solnčne pege slab vpliv tudi na človeško zdravje. Človeško telo je izredno fin instrument, ki se sicer ve marsičemu prilagodi, ki pa tudi občuti vse zanj neugodne vplive. Tudi pojavi na soncu vplivajo nanj, posebej pa še na živčevje. Zato bodo v letih velikih solnčnih peg nervozni ljudje še bolj nervozni, histerične ženske še bolj histerične; veliko pa bo nevroloških in zlasti še revmatičnih obolenj. Letošnje leto in še nekaj naslednjih let bodo po računih učenega obbeja Moreuxa leta revmatizma ali kostibolje.

Čitatelj in čitateljica imata seve pristo, da verjameta ali ne verjameta; če ne bo tako — in mi bi le želeli, da nebi bilo. — še vedno velja stara resnica, da je vreme še bolj muhasto in nestanovitno kot ženske.

Človeški boj proti starosti in smrti

V korizmi smo, ki se je začela s pepelnico, dnem, ki ga je tako lepo opisal naš Gregorčič. Tega dne poklekne pobožen kristijan pred oltar, da mu duhovnik vrže pepel na glavo, češ: Memento, homo, quia pulvis es... Spomni se, človek, da bo tvoja sedaj tako ponosna glava nekoč votla lobanja in še to bo vzel čas...

Pravijo, da moderen človek nima časa za take misli. Vzlic temu pa si baš moderen človek najbolj želi, da bi si podaljšal življenje. Beži pred smrtjo. Ali prirodni zakoni so neizprosni. Vse, kar se narodi, mora umreti. Človeški um se pogloblja v najrazličnejše prirodne zakone, toda vprašanje smrti mu je najbolj tajinstveno. Voronovi in Steinhovi poizkusi so se sicer zdeli smešni, vendar pa je marsikateri starček zašel v njen laboratorij. Mnogi celo trde, da jim je operacija koristila. Cvetje v je seni. Tudi kostanji v naših alejah včas ob jesenskih dneh vzveveto ali sadu ni. Taki so tudi pomlajevalni poizkusi v očeh opazovalca. Človek se počuti čilega, da tem preje zvone — pripoveduje neki dunajski trgovec, ki se je podrgel pomlajevalni operaciji.

Vendar se tem poizkusom ne smemo smejati, kajti napočil bo čas, ko si bo človek lahko podaljšal življenje. (Skrajša si ga že itak lahko).

V zadnjem času se pogosteje omenja ime češkega učenjaka dr. Ružičke, ki se baje uspešno peča s pomlajevanjem ljudi. Njegov laboratorij je sicer maj-

hen, a njegove nauke posluša nad 600 medicincev. Za širše občinstvo pripravljajo knjigo »O pomlajevanju«.

Profesor Ružička predvideva, da bo posledica pomlajevanja hitro staranje, zato je naloga znanosti, da tudi to prepreči.

Vendar pa noben izmed pomlajevalcev ne dvomi, da so tudi temu dane meje. Človek si lahko do neke mere podredi prirodne zakone, ne more jih pa bistveno spremeniti ali celo izbrisati. Zakon smrti je tako večni kakor zakon življenja. Vsa gnota teži k trajnemu miru in je razveseljivo, da tudi človeka čakata mir in molk. Pomlajevanje bo uplivalo le v toliko, da bo nekateri popreje, drugi kasneje reduciran v vrstah živečih.

PO SVETU.

Edina zamorska država, v kateri zamorel sami vladajo, — Liberija, — se kaj hitro modernizira. V zadnjem času je število avtomobilov znatno narastlo, ulice se urejujejo in snajajo in stare hiše lepšajo ali pa podirajo. Pro-

met z tovornimi avtomobili je sila velik. Glavni trg glavnega mesta Monrovijske pripravljajo za veliko industrijsko in poljedelsko razstavo, ki bo kmalu odprta. Predsednik republike King, marljivo nadzoruje vsa dela in priganja k podjetnosti.

V luki Palos iz katere je Kolumbus odpotoval l. 1492 v zapadno smer, so našli knjižkovodske knjige tvrdke Pinzon, ki je financirala Kolumbovo potovanje in mu dala tudi ladje na razpolago. Odločilna vožnja, ki je trajala od avgusta 1492 do marca 1493, je stala 22.000 pezet, t. j. 35.000 švicarskih frankov. Kolumbusovi prejemki pa so znašali le 1600 pezet.

Kakor je videti iz najnovejših statistik, deluje v Nemčiji 3680 kinov, v Franciji 2424, v Španiji in na Portugalskem 1900, v Italiji 1434, v Češkoslovaški 1200, v Rusiji 1100, na Švedskem 600, v Avstriji 592, na Ogrskem 502, na Poljskem 456, a na Norveškem 290. V Združenih državah pa je bilo v preteklem letu 20.189 kinopodjetij.

Pridna deklica za vse, 1860 službe. Kopitarjeva ul. 8. 415

Inštruktor za II. razred za slovenščino in francoščino se 1860. Kopitarjeva ul. 8. 447

Deklica z dežele, stara 17 let, išče mesto pri boljši družini, kjer bi se učila kuhanja in gospodinjstva. Ponudbe na upravo lista pod »Poštena« 414

VELIKA KAVARNA

— 2. Torek 2. —

Elitni koncert

z umetniškimi vložki

— 5. Petek 5. —

operni večer

--- KLUB-BAR ---

Bratje Brand - Mia - Berger - Rosse Regia - Lili Fanere -

Vsako nedeljo in petek ob 5. uri čajanka s plesom 387

Podprajte sokolski tisk!

Učiteljica srbohrvaščine da je inštrukcije v istem predmetu. Naslov v upravi. 446

Zamena stanovanj v veliki izbiri, novi ugodnejši pogoji pri stanovanjski borzi »Maristan«. Rotovski trg. 418

je naš najboljši dopolnilni informacijski zavod in v vseh svojih razpisih povabljen daje informacije o vsem, posebno pa o tvojih starih denarnih sredstvih, trgovsko-industrijskih podjetjih in pravnih osebah. Ove informacije so lahko, iskane in bomo se nahajajo v Vuku Karadžića ul. 11, Beograd. V telefon 4-25, a brezplačni naziv, Argus.

430

GO/PODJE!

Najnovije sukno — KAMGARN se dobi po čudovito nizki ceni v

TRGOVSKEM DOMU

KAVARNA EVROPA

V torek, 2. marca in dnevno svira damska kapela, 5 gospodičen. Svirajo vse moderne, klasične kakor tudi vse jugoslovanske komade. Začetek ob 20. 1/2 uri.

439

Priložnostni nakup!!

Radi zmanjšanja zaloge na debelo prodajamo nižje navedeno blago v podrobni razprodaji po cenah na veliko in sicer: blago za obleke, moško sukno, o-o-o volneni, deleni, poldeleni, fulardi, krepi, cefiri, šifoni itd. o-o-o

Dolček in Marini, Maribor, Gosposka ulica št. 27